

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7Cdo/183/2017
Identifikačné číslo spisu:	5416200568
Dátum vydania rozhodnutia:	14.06.2018
Meno a priezvisko:	JUDr. Lubor Šebo
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2018:5416200568.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v dedičskej veci po poručiťke: Q. I. K., P. J., zomr. XX. V. XXXX, naposledy bytom R., v konaní: o dodatočné prejednanie dedičstva, prostredníctvom súdneho komisára JUDr. Milana Kleňa, so sídlom Dolný Kubín, Radlinského 1712/34, vedenej na Okresnom súde Dolný Kubín pod sp. zn. 6 D 25/2016, o dovolaní dedičky B. Š., bytom R. XXX, XXX XX, zastúpenej JUDr. Rastislavom Skybom, advokátom so sídlom Farská 6, 010 01 Žilina, proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline z 30. marca 2017 sp.zn. 9 CoD 3/2017, takto

rozhodol:

Uznesenie Krajského súdu v Žiline z 30. marca 2017 sp.zn. 9 CoD 3/2017 z r u š u j e a vec vracia tomuto súdu na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Žiline (ďalej aj „odvolací súd“) na odvolanie dedičky B. Š. uznesením z 30. marca 2017 sp.zn. 9 CoD 3/2017 potvrdil uznesenie Okresného súdu Dolný Kubín (ďalej aj „súd prvej inštancie“) z 9. decembra 2016 č.k. 6 D 25/2016-52, ktorým súd prvej inštancie rozhodol o novoobjavenom majetku tak, že určil všeobecnú cenu novoobjaveného majetku sumou 243,58 € a výšku dlhov sumou 0,- €. Vzhľadom na to, že nedošlo k dohode dedičov, vyporiadal dedičstvo s prihliadnutím na výšku dedičských podielov a ustanovenia zákona č. 180/1995 Z.z. Odvolací súd potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie ako vecne správne podľa § 219 ods. 1 O.s.p. Uviedol, že súd prvej inštancie postupoval správne, keď po doručení návrhu a zistení, že existuje majetok, ktorý nebol prejednaný v pôvodnom dedičskom konaní po poručiťke, poveril úkonmi súdneho komisára. Účastníkmi konania pri prejednaní novoobjaveného majetku poručiťka sú tí dediči, ktorí boli účastníkmi pôvodného konania o dedičstve alebo ich právni nástupcovia. Keďže medzi účastníkmi k dohode o dedičstve nedošlo, postupoval súd prvej inštancie podľa odvolacieho súdu správne, keď vydal uznesenie, ktorým potvrdil dedičstvo dedičom podľa výšky ich dedičských podielov, čím došlo k realizácii hmotnoprávnej úpravy dedenia obsiahnutej v ustanoveniach § 483 a § 484 Občianskeho zákonníka.

2. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala B. Š., dedička po poručiťke 31. júla 2017 dovolanie, v ktorom uviedla, že podľa § 421 ods. 1 v spojitosti s § 432 ods. 1 CSP rozhodnutie spočívalo na nesprávnom právnom posúdení v dôsledku toho, že notár pribral do konania (zahrnul medzi

dedičov) aj pani B. Z., P. E., ako nástupkyňu po dcére poručiťky, ktorá už svoj dedičský podiel 1/5 z majetku po poručiťke pripadajúci na jej matku v čase predmetného dedičského konania vlastnila. Je toho názoru, že ani súd prvej inštalácie, ani odvolací súd sa touto skutočnosťou a navrhovaným dôkazom nezaoberali. Dovolateľka má za to, že toto prehliadanie faktov súdom má zároveň charakter procesnoprávneho pochybenia, zmätočnosti v zmysle § 420 CSP, nakoľko sa jedná o nesprávne vymedzenie okruhu účastníkov. Namieta odňatie možnosti konať pred súdom, nakoľko jej bola znemožnená realizácia procesných práv, ktoré jej dáva CSP, napr. aby na jej návrh súd vyžiadal potrebné doklady z katastra nehnuteľností dokazujúce jej tvrdenia o nadobudnutí a vlastníctve dedičského podielu po poručiťke pani Z. v čase pred začatím dedičského konania, avšak ktoré sú dovolateľke bez toho neprípustné.

3. Ostatní dediči sa k podanému dovolaniu vyjadrili. C. C.Á., B. B., M. A., B. Č. sa s podaným dovolaním stotožňujú. K. B. Z. a E. I. sa stotožňujú s uznesením odvolacieho súdu a považujú ho za vecne správne.

4. Dovolanie bolo podané 28. júla 2017 za účinnosti nového zákona č. 161/2015 Z.z. Civilného mimosporového poriadku (ďalej aj „CMP“), ktorý nadobudol účinnosť 1. júla 2016. Podľa prechodného ustanovenia § 396 ods. 1 CMP, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací v zmysle §10a ods. 1 O.s.p. po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) za splnenia podmienky vyplývajúcej z § 241 ods. 1 O.s.p. bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) skúmal najskôr, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť dovolaním a dospel k záveru, že uznesenie odvolacieho súdu treba zrušiť.

6. Dovoláním bolo možné napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťal (§ 236 ods. 1 O.s.p.). Občiansky súdny poriadok upravoval prípustnosť dovolania proti uzneseniu odvolacieho súdu v ustanoveniach § 237 a 239.

7. V súlade s ustanovením § 242 ods. 1 O.s.p. ukladajúcim dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnuť vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 ods. 1 O.s.p. (či už to účastník namieta alebo nie), neobmedzil sa dovolací súd len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 239 O.s.p., ale sa zaoberal aj otázkou, či dovolanie nie je prípustné podľa § 237 ods. 1 O.s.p. Uvedené zákonné ustanovenie pripúšťalo dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu (rozsudku či uzneseniu), ak konanie, v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou z procesných väd vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia (ide tu o nedostatok právomoci súdov, spôsobilosti účastníka, zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, ak sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, prípad odňatia možnosti účastníkovi konať pred súdom a prípad rozhodovania vylúčeným sudcom alebo nesprávne obsadeným súdom).

8. Vady konania podľa ustanovenia § 237 ods. 1 písm. a/ až e/ O.s.p. dovolateľka nenamietala a ich existenciu po preskúmaní veci nezistil ani dovolací súd.

9. Judikatúra najvyššieho súdu sa do 30. júna 2016 ustálila v názore, že odňatím možnosti konať pred súdom (§ 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.) sa rozumie taký závadný postup súdu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie tých procesných práv účastníka konania, ktoré mu poskytuje Občiansky súdny poriadok. O procesnú vadu v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva [v zmysle § 18 O.s.p. majú účastníci v občianskom súdnom konaní rovnaké postavenie a súd je povinný zabezpečiť im rovnaké možnosti na uplatnenie ich práv (viď napr. právo vykonávať procesné úkony vo formách stanovených zákonom (§ 41 O.s.p.), nazeráť do spisu a robiť si z neho výpisy (§ 44 O.s.p.), vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k všetkým vykonaným dôkazom (§ 123 O.s.p.), byť predvolaní na súdne pojednávanie (§ 115 O.s.p.), na

to, aby im bol rozsudok doručený do vlastných rúk (§ 158 ods. 2 O.s.p.), tiež právo na doručenie odvolania, právo na možnosť vyjadriť sa k podanému odvolaniu, právo na doručenie vyjadrenia k odvolaniu a pod.].

10. Pokiaľ dovolateľka namieta, že postup súdu v procese zisťovania skutkových podkladov pre rozhodnutie nebol správny, dovolací súd uvádza, že v prípade neúplnosti alebo nesprávnosti skutkových zistení a skutkových záverov nejde o nedostatok, ktorý by bol v rozhodovacej praxi najvyššieho súdu považovaný za dôvod zakladajúci procesnú vadu konania v zmysle ustanovenia § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. (obdobne tiež R 42/1993, R 37/1993, R 125/1999, R 6/2000 a viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp. zn. 2 Cdo 130/2011, 3 Cdo 248/2011, 5 Cdo 244/2011, 6 Cdo 185/2011 a 7 Cdo 38/2012). Ak k tejto nesprávnosti v niektorom súdnom konaní dôjde, nezakladá procesnú vadu konania uvedenú v § 237 ods. 1 O.s.p.

11. Neúplnosť alebo nesprávnosť skutkových zistení môže prípadne viesť k tzv. inej procesnej vade konania majúcej za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.); vadu takej povahy ale možno úspešne uplatniť iba v procesne prípustnom dovolaní (o tento prípad ale v danej veci nejde). Sama tzv. iná vada prípustnosť dovolania nezakladá.

12. Súd nie je viazaný návrhmi strán na vykonanie dokazovania a nie je povinný vykonať všetky navrhované dôkazy. Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z nich budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu (viď § 120 ods. 1 O.s.p.), a nie strán. Postup súdu, ktorý v priebehu konania nevykoná všetky účastníkom navrhované dôkazy alebo vykonal iné dôkazy na zistenie skutkového stavu, nezakladá prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p., lebo týmto postupom súd neodňal účastníkovi možnosť pred súdom konať (porovnaj R 37/1993 a R 125/1999).

13. Ani nesprávne vyhodnotenie dôkazov nie je vadou konania v zmysle § 237 ods. 1 O.s.p. Pokiaľ súd nesprávne vyhodnotí niektorý z vykonaných dôkazov, môže byť jeho rozhodnutie z tohto dôvodu nesprávne, táto skutočnosť ale sama osebe nezakladá prípustnosť dovolania v zmysle § 237 ods. 1 O.s.p. (viď tiež napríklad uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 85/2010 a 2 Cdo 29/2011). Ak súd v procese dokazovania nevykoná dokazovanie určitým dôkazným prostriedkom takým spôsobom, ktorý predpisuje zákon, dochádza k tzv. inej (v § 237 ods. 1 O.s.p. neuvedenej) vade. Takáto vada je síce relevantným dovolacím dôvodom (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), prípustnosť dovolania ale nezakladá (porovnaj napríklad rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 266/2009).

14. Dovolateľka poukazuje na skutočnosť, že súd prvej inštancie a odvolací súd sa nezaoberali tým, že notár pribral do konania medzi dedičov aj B. Z., ktorá už svoj dedičský podiel vlastnila. Táto argumentácia dovolateľky nie je dôvodná, nakoľko odvolací súd uviedol, kto je účastníkom konania pri prejednaní novoobjaveného majetku poručiteľa. Sú nimi tí dediči, ktorí boli účastníkmi pôvodného konania o dedičstve alebo ich právni nástupcovia.

15. Vychádzajúc z obsahu dovolania možno vyvodiť, že dovolateľka namieta aj nesprávne právne posúdenie veci. K tomuto argumentu dovolací súd odkazuje na svoju konštantnú judikatúru, podľa ktorej na nesprávne právne posúdenie by bolo možné prihliadať len v prípade procesne prípustného dovolania, čo však nie je tento prípad (viď napr. R 54/2012 a niektoré ďalšie rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 102/2012, 7 Cdo 116/2013, a iné).

16. Preskúmaním veci bolo zistené, že ostatní dediči reagovali na odvolanie dovolateľky podaniami z 3. januára 2017 (č.l. 69 spisu), z 23. januára 2017 (č.l. 72 spisu), z 26. januára 2017 (č.l. 73 spisu), z 27. januára 2017 (č.l. 74 spisu), z 30. januára 2017 (č.l. 75), z 2. februára 2017 (č.l. 76 spisu), ktoré podania neboli doručené dovolateľke na vyjadrenie. K tomuto zisteniu dovolací súd poznamenáva, že Európsky súd pre ľudské práva vydal 13. januára 2015 rozsudok vo veci Trančíková proti Slovenskej republike, v ktorom sa zaoberal aj opodstatnenosťou námietky o nemožnosti vyjadriť sa k vyjadreniu

protistrany v rámci odvolacieho konania. V tomto rozsudku dospel Európsky súd pre ľudské práva k názoru, že aj keď vyjadrenie k odvolaniu neobsahuje žiadne nové skutočnosti alebo argumenty, ku ktorým by sa procesná strana už nebola vyjadrila v predchádzajúcom priebehu konania, a prípadne ide o vyjadrenie nemajúce vplyv na rozhodnutie odvolacieho súdu, musí byť druhému účastníkovi daná možnosť oboznámiť sa s ním, ak bolo formulované ako právna a skutková argumentácia. V rozsudku sa doslovne uvádza, že „požiadavka, aby účastníci súdneho konania mali možnosť dozvedieť sa o všetkých dôkazoch alebo vyjadreniach podaných v ich veci a vyjadriť sa k nim, sa vzťahuje na odvolacie konanie rovnako ako na prvostupňové konanie, a to napriek skutočnosti, že odvolanie nemusí vyvolať žiadnu novú argumentáciu“. Pokiaľ súd takúto možnosť druhej procesnej strane nevytvorí, dochádza k porušeniu práva na spravodlivé konanie, ktoré je zaručené článkom 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

17. Vychádzajúc z uvedeného bolo v preskúmvanej veci potrebné zohľadniť, že minimálne vyjadrenia z č.l. 74 a 75 k odvolaniu dovolateľky boli formulované ako právna a skutková argumentácia a dovolateľke mala byť preto daná možnosť oboznámiť sa s týmito podaniami. Zo spisu vyplýva, že v danom prípade dovolateľke táto možnosť nebola vytvorená. Keďže porušenie práva na spravodlivé konanie vyššie uvedeným spôsobom nerespektujúcim princíp rovnosti zbraní bolo dôsledkom nesprávneho postupu súdov v odvolacom konaní, bola dovolateľke odňatá možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. V dovolaní sa teda opodstatnene namieta (hoci z iného dôvodu), že konanie pred odvolacím súdom trpí procesnou vadou uvedenou v citovanom zákonnom ustanovení.

18. Dovolací súd dospel k záveru, že dovolanie dovolateľky je nielen procesne prípustné, ale aj opodstatnené a ďalej sa s vecnou stránkou dovolania nezaoberal. So zreteľom na to dovolaním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 449 ods. 1 CSP v spojení s § 450 CSP).

19. O trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania rozhodne odvolací súd (§ 453 ods. 3 CSP).

20. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.